

De boel bijeen vegen

In de peilingen is de SP groter dan de PvdA. Of dat ook zo uitpakt in de verkiezingen staat te bezien. Maar stel. Zal de SP gaan regeren zonder de PvdA? Het zou van lef getuigen. Andersom, zal de PvdA gaan regeren zonder de SP? Het zou van doodsdrift getuigen. Belangrijker is misschien om te zien dat de twee partijen dichterbij elkaar staan dan ooit. De PvdA heeft zich in rap tempo wegbewogen van alles wat nog met het neoliberalisme van de Derde Weg in verband gebracht kan worden. De SP doet moeite om snel meer opinie over Europa te ontwikkelen dan 'weg d'r mee'.

Het beeld overheerst dat de PvdA richting SP is gegaan. Er zijn bewijzen voor. Maar in 2010 bond de SP in het verkiezingsprogramma nog de strijd aan met het 'casinokapitalisme' en het 'graai en grijpgedrag van bankiers', nu wil men 'speculatieve kapitaalstromen aan banden leggen'. Net zoals de PvdA'ers af wilden van Eveline Herfkens en aanverwante geldbeluste ego's, is er bij de SP ook niet veel plek meer voor de permanente verontwaardiging, á la Jan Marijnssens 'effe dimme'. Er is zoiets ontstaan als een brede linkse consensus, van gematigde, democratisch gecontroleerde Europese integratie tot de herwaardering van baan zekerheid, en van progressieve inkomensherverdeling tot schone productie.

Het zou een historische daad zijn om deze brede consensus te vertalen in een machtsfactor van belang, om de cluppies bijeen te vegen. Het zal er wel niet van komen: wanneer mensen, en daartoe reken ik ook leden van voormalige radicale partijen, het woordje 'premier' eenmaal op het netvlies hebben, raakt al fantaserend hun eigen naam met zoveel historische daden verknoot, dat het redden van de progressieve zaak erbij in het niet valt. Jammer.

Jammer? Met voetballen verliezen van Duitsland, dat is jammer. Dit is erger.

In termen van sociaal beleid, of Europees beleid, laat staan in termen van beteugeling van het kapitalisme, hebben de verschillende linkse partijen op dit moment geen wezenlijk alternatief voor de dominante politiek. Ze hebben een wat eerlijker en opener verhaal natuurlijk. Maar ze hebben geen dwingend of tot de verbeelding sprekend beeld van een betere toekomst. *Canvassing, organizing of picketing* is niet doorslaggevend om dat alternatief te claimen, momentum wel. Laten zien dat je fantasierijker, sneller, doortastender bent dan de anderen, dat je iets op het spel durft te zetten voor de idealen die je nastreeft.

Waarschijnlijker is dat naarmate de SP harder haar best doet regeerbestedig te worden en de PvdA harder haar best doet een echte linkse partij te blijven, de twee clubs meer op elkaar gaan lijken. En ondertussen alsmaar stiekem hopen dat de ander ten onder gaat... Met een horizon getekend door peilingen is dat begrijpelijk. Maar in het perspectief van de emancipatiebeweging van het begin van de twintigste eeuw, tot aan de opbouw en herziening van de verzorgingsstaat aan het eind van de twintigste eeuw is dat treurig. De in mondiaal opzicht eerlijke en open maatschappij die Nederland dankzij de progressieven is geworden, is geen 'erfenis' die je als politicus kunt 'opeisen', maar levende have, die je met meer of minder zorg kunt koesteren. Doormodderen met je eigen partijtjes valt onder minder zorg.

MENNO HURENKAMP
Hoofdredacteur S&D